

Кравчук О. Ю.

магістр державного управління, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, (Україна, Миколаїв),

kraffchuk@list.ru

**ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕТАПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО
ДОКУМЕНТООБІГУ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

У статті розглядається система впровадження електронного врядування у регіонах України, зокрема в м. Миколаєві.

Розглянуті проблеми впровадження системи електронного документообігу.

Ключові слова: електронний документ, документообіг, електронне врядування.

Електронний документ (ЕД) – документ, створений за допомогою засобів комп'ютерної обробки інформації, який може бути підписаний електронним підписом (ЕП) і збережений на електронному носії у вигляді файлу відповідного формату [1].

Електронний документообіг – сукупність процесів створення, обробки, відправлення, передачі, отримання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які відбуваються з використанням перевірки цілісності та, в разі необхідності, з підтвердженням факту одержання таких документів. Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і переведений електронними засобами у візуальну форму (тобто його можна вивести на екрані комп'ютера в звичному вигляді, а також роздрукувати).

У відповідності з Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг», який набрав чинності у січні 2004 року,

обов'язковим реквізитом електронного документа є електронний цифровий підпис, який використовується для ідентифікації передплатника електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу.

Накладення електронного підпису надає будь-якому електронному документу статус оригіналу та наділяє його повною юридичною силою [2].

Розвиток електронного врядування та електронної демократії в Миколаєві має свою історію, яка тісно пов'язана з сучасною історією міста. Перш за все треба це 2003 рік, коли Миколаївська міська рада отримала свій веб-сайт – www.gorsovet.mk.ua. Він став одним із джерел інформації про діяльність органів місцевого самоврядування. Але, на жаль, час минав, а сайт лишався таким самим, яким був на момент заснування: статичним, з тією ж структурою, сервісами та можливостями для користувачів. У 2009 році за підтримки проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції «Гідна Україна», розпочала діяльність коаліція з покращення інформаційної відкритості органів місцевого самоврядування. Вона об'єднала шість організацій громадянського суспільства, які вже мали досвід спільної діяльності в межах проекту «Гідна Україна». На той час за 73 показниками, згрупованими у чотири категорії (змістовне наповнення офіційних сайтів, практичність їх використання, забезпечення участі громадян у місцевому самоврядуванні за допомогою електронних комунікацій та послуг, що надаються на сайтах) серед 176 міст в 25 регіонах України, у Миколаївській області, в загальному рейтингу Южноукраїнськ зайняв 32 місце, Первомайськ – 45, Вознесенськ – 53, а Миколаїв – лише 69 місце. Виявилось, є великі проблеми в частині подачі окремих видів інформації, використання сучасних ефективних інструментів залучення громадян до здійснення функцій місцевого самоврядування та забезпечення практичності, а також надання електронних адміністративних послуг в рамках офіційних веб-сайтів місцевого самоврядування.

За результатами дослідження стало зрозуміло, що забезпеченість комп'ютерною технікою та електронними комунікаціями органів місцевого самоврядування міста Миколаєва, їх структурних підрозділів і комунальних підприємств знаходиться на вкрай низькому рівні: зв'язок ненадійний, обмежена за обсягом і кількістю робочих місць, які мають доступ до Інтернет мережі. У свою чергу, це формує гострий дефіцит інформаційного ресурсу міського управління.

Незважаючи на озвучені проблеми, в цілому всі представники служб, які надають адміністративні послуги за напрямками соціальної допомоги, підприємництва та житлово-комунального господарства, виступили за їх формалізацію та надання із застосування інформаційно-комп'ютерних технологій.

Аналіз показав наявність наступних проблем здійснення інформаційної політики:

- відсутність ефективних формалізованих механізмів інформування громадян про надання адміністративних послуг, відсутність технологічних карт, не до лік комунікативних можливостей для оприлюднення цієї інформації;

- недосконалість веб-сайту міської ради, в тому числі структурна, складність його використання, не своєчасне оновлення нормативної бази;

- відомчароз'єднаність при здійсненні інформаційного супроводу адміністративних послуг;

- відсутність реальних інструментів впливу громадян на інформаційну політику органів місцевого самоврядування.

Такий стан справ спричиняє за собою явні негативні наслідки:

- через нестачу інформації громадяни не можуть реалізувати свої права та законні інтереси, мають слабку увагу про діяльність міської влади;

- слабка інформованість громадян та відсутність зворотного зв'язку не дозволяють їм контролювати виконання рішень міської ради;

- відсутність цілісної інформаційної політики потенційно сприяє корупції, зловживань, знижує довіру громадян до органів місцевого самоврядування, веде

до зростання громадської пасивності та зниження підтримки муніципальних реформ.

Наявна ситуація показала, що нова система документообігу терміново потребує не лише вдосконалення свого веб-сайту, але набагато більше – докорінної модернізації системи інформування громади та забезпечення прозорості у діяльності органів місцевого самоврядування. За допомогою експертів було також визначено напрямки виходу з ситуації, що склалася з подальшою модернізацією міської інформаційної політики та системи її здійснення.

Експерти надали свої висновки та рекомендації з даного питання. Зокрема, запропоновано затвердити перелік інформації, що підлягає оприлюдненню на сайтах, активно впроваджувати елементи інтерактивності (можливість звернутися до органу місцевого самоврядування через сайт і отримати відповідь на своє звернення, проведення веб-конференцій, онлайн-форумів тощо), активно розвивати надання адміністративних послуг для відвідувачів муніципальних сайтів, як елементів електронного врядування.

З метою підвищення ефективності і прозорості роботи Миколаївської міської ради та її виконавчих органів, покращання надання послуг для мешканців міста, відповідно до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250 р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» почалася розробка програми «Електронне врядування та електронна демократія в місті Миколаєві на 2010–2015 роки». Вагому частину цієї роботи виконала експерт ФРММ, старший викладач ОРІДУ Національної Академії державного управління при Президентові України Олеся Волинська [3].

Слід зазначити, що програма стала першим в Україні подібного роду документом, прийнятим міською радою, хоча при її розробці використовувався вже напружений досвід ряду українських міст, в тому числі Одеси, Борисполя та Вінниці. Для участі у розробці були залучені експерти ОРІДУ Національної Академії державного

управління при Президентові України, громадської ради при Державному комітеті інформатизації України. Щоб полегшити доступ громадян до інформації, програма передбачає створення електронних робочих місць для службовців міської конкоми, відкриття точок доступу до мережі Інтернет (і, відповідно, до міських баз даних) на базі міської бібліотеки ім. М. Кропивницького та її філіалів. Однією з складових частин програми стане реєстр і стандарти надання адміністративних послуг, вже розроблені міською владою.

Основними принципами програми є доступ і доступність інформації та прозорість у роботі міської ради або районної влади. Програмою передбачається поетапне введення електронного документообігу в структурах міського самоврядування, що дозволить скоротити термін розгляду документів з 30–40 днів до 5 днів. Заплановано і впровадження елементів інтерактивності.

За нової системи кожен мешканець міста Миколаєва зможе не лише ознайомитися з нормативною базою, отримати необхідну відповідь та дозвіл швидко, без тяганини, не виходячи з будинку або офісу, але й особисто брати участь у розробці проєктів рішень міської ради і міської конкоми, розпоряджень міського голови. Система забезпечує мінімізацію корупції та виключення упередженості у прийнятті рішень – комп'ютери хабарів не беруть.

Водночас міська влада продовжувала активну роботу з приведення системи управління якістю адміністративних послуг в органах місцевого самоврядування у відповідність до міжнародного стандарту ISO 9001:2000. Відповідно до розпорядження Миколаївського міського голови № 748 р від 20.11.2009 р. була створена робоча група з упорядкування адміністративних послуг, що надаються органами місцевого самоврядування, комунальними підприємствами, установами і організаціями. Метою її роботи стало впорядкування інформаційної та регуляторної політики, розвиток системи комунікацій та забезпечення доступу громадян до повної інформації з надання адміністративних послуг. У перспективі кожен миколаївець зможе безперешкодно дізнатися, куди і до кого йому треба звертатися зі своїм питанням, які необхідні документи,

які терміни ухвалення рішення і як його оскаржити, якщо прийняте рішення не задовольнить заявника.

Згідно з розпорядженням міського голови, члени робочої групи мають розробити проект змін структури міськвиконкому, регламенту міськради та посадових інструкцій муніципальних співробітників, розробити план-графік навчання посадових осіб місцевого самоврядування технологій електронного урядування та електронної демократії, провести їх стажування в інших містах України, розробити реєстр електронних інформаційних ресурсів міста, технічного завдання для технічного переоснащення міськвиконкому і точок доступу до електронної інформації Центральної бібліотечної системи міста Миколаєва, забезпечити впровадження системи електронного документообігу в підрозділах мерії.

Всі ці заходи дозволяють максимально наблизити систему місцевого самоврядування Миколаєва до кращих світових стандартів, забезпечити інформаційну відкритість влади, значно поліпшити якість надання адміністративних послуг, та продовжувати виконання зазначеної Програми [4].

Джерела і література

1. Електронний документообіг [Електронний ресурс] // Акредитований центр сертифікації ключів «Україна». – Режим доступу: http://uakey.com.ua/index.php?num_text=7365&lang=ukr. – Назва з екрану.

2. Золотухін, М. На шляху до електронного врядування та електронної демократії: досвід Миколаєва [Електронний ресурс] / М. Золотухін // Фонд розвитку міста Миколаєва. – Режим доступу: <http://frgn.mk.ua/?p=464>. – Назва з екрану.

3. Міська програма «Електронне врядування та електронна демократія в місті Миколаєві на 2010–2015 роки» [Електронний ресурс] // Миколаївська

міська рада. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/documents/22479.html>. – Назва з екрану.

4. Розпорядження «Про організацію роботи щодо впровадження електронного документообігу в Миколаївській міській раді» від 20 липня 2015 р. № 139р [Електронний ресурс] // Миколаївська міська рада. – Режим доступу: <http://mkrada.gov.ua/documents/23066.html?PrintVersion>. – Назва з екрану.

References

1. Elektronnyy dokumentoobih [Electronic document]. Akredytovanyy tsentr sertyfikatsiyi klyuchiv «Ukrayina» [Certification Authority «Ukraine»]. Available at: http://uakey.com.ua/index.php?num_text=7365&lang=ukr. (Accessed 14 May 2016).

2. ZolotukhinMykhaylo. Na shlyakhu do elektronnohovryaduvannya ta elektronnoyidemokratiyi: dosvidMykolayeva [On the way to e-governance and e-democracy: the experience of Mykolayiv]. Fond razvytyyahorodaNykolaeva [Development Fund of the city of Mykolayiv]. Available at: <http://frgn.mk.ua/?p=464>. (Accessed 14 May 2016).

3. Mis'kaprohrama «Elektronnevryaduvannya ta elektronnademokratiya v mistiMykolayevina 2010–2015 roky» [City program «E-governance and e-democracy in Mykolaiv for 2010-2015»]. Mykolayivs'kamis'karada [Mykolaiv city council]. Available at: <https://mkrada.gov.ua/documents/22479.html>. (Accessed 14 May 2016).

4. Rozporyadzhennya «Pro orhanizatsiyurobotyshchodovprovadzhennyaelektronnohodokumentooobihu v Mykolayivs'kiymis'kiyradi» vid 20 lypnya 2015 № 139p [Resolution «On the organization of work on the implementation of the electronic document in Mykolayiv City Council» on July 20, 2015 № 139p]. Mykolayivs'kamis'karada [Mykolaiv city council]. Available at: <http://mkrada.gov.ua/documents/23066.html?PrintVersion>. (Accessed 14 May 2016).

Kravchuk O., Master's degree of State Management, Instructor of Department of Social and Humanitarian Sciences, Educational and Research Institute of Humanities

of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv),
kraffchuk@list.ru

Features and stages of introduction of electronic circulation of documents are in public of the Mykolaiv area authorities

In the article the system of introduction of e-governance is examined in the regions of Ukraine, in particular in Mykolaiv. Considered problems of introduction of the system of electronic circulation of documents.

Keywords: Keywords: electronicdocument, circulationofdocuments, e-governance.

КравчукО. Ю., магистр государственного
управления, преподаватель кафедры социально-гуманитарных дисциплин,
Учебно-
научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения
имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), kraffchuk@list.ru

Особенности и этапы внедрения электронного документооборота в органах государственной власти Николаевской области

В статье рассматривается система внедрения электронного управления в регионах Украины, в частности в г. Николаеве. Рассмотрены проблемы внедрения системы электронного документооборота.

Ключевые слова: электронный документ, документооборот, электронное управление.